

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна робота у громаді

Назва дисципліни

Галузь знань – 23 Соціальна робота
Спеціальність – 231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг
Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни – ОПП.13
Мова навчання – українська
Статус дисципліни – обов'язкова (дисципліна професійної підготовки)
Факультет – гуманітарно-педагогічний
Кафедра – соціальної роботи і соціальної педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота у т.ч. ІРС			залік	іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Денна	4	8	4	120	60	36		24		60			+	
Заочна	4	8	4	120	12	6		6		108			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг» за спеціальністю 231 Соціальна робота

Робоча програма складена Юлія ОВОД канд. пед. наук, доц. Підпис автора Науковий ступінь, учене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора

Схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки

Протокол від 29 серпня 2025 № 1 Зав. кафедри Олена ВАСИЛЕНКО Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Неля ПОДЛЕВСЬКА Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Гарант освітньо-професійної програми, канд. пед. наук, доц.	Гуманітарно-педагогічний факультет		Наталія СИНЮК

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Соціальна робота у громаді» є складовою циклу дисциплін професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг.

Пререквізити – ОПП.01 Психологічні основи соціальної роботи з різними групами клієнтів, ОПП.02 Соціальна робота з різними категоріями населення, ОПП.03 Правові основи соціальної роботи, ОЗП.03 Вступ до фаху, ОЗП.07 Інформаційно-комунікаційні технології в соціальній роботі.

Постреквізити – ОПП 14 Соціальна педагогіка, ОПП 15 Коучинг і кар'єрне радництво у сфері зайнятості, ОПП 16 Технології соціально-педагогічної діяльності та педагогічний коучинг, ОПП 18 Соціалізація особистості, ОПП.24 Фахова практика, ОПП.26 Кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності**: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК), Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 01); Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 02), Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 04), Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 06); Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 11), Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 12), Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК 13); Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного) (ФК 01); Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення (ФК 03), Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади (ФК 04); Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах (ФК 05), Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб (ФК 06), Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів (ФК 09), Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей (ФК 11), Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту (ФК 12), Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад (ФК 15); Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності (ФК 17), Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи (ФК 19); Здатність використовувати знання з теорій, технологій і моделей коучингу у професійній діяльності, розробляти та впроваджувати коучингові програми для окремої особистості чи групи (ФК 24).

– **програми результати навчання**: Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. (ПРН 01); Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати

завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід (ПРН 03), Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціальнополітичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях (ПРН 08); Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах (ПРН 10); Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності (ПРН 12), Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога (ПРН 14), Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки (ПРН 15), Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів (ПРН 17), Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів (ПРН 18), Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин (ПРН 19), Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання (ПРН 20), Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень (ПРН 21), Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки (ПРН 23); Організовувати соціально-педагогічну діяльність, соціально-педагогічні заходи та доцільно використовувати професійні технології у наданні соціально-педагогічної допомоги різним категоріям клієнтів (ПРН 24), Розуміти етичні і юридичні норми з опорою на цінності людини у діяльності коуча і враховувати у процесі проведення занять (ПРН 27), Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, членів колективу (ПРН 28), Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя (ПРН 29).

Мета дисципліни. Формування знань у здобувачів вищої освіти щодо системного розуміння теоретичних засад, принципів та практичних методів організації соціальної роботи на рівні громади, а також у розвитку професійних компетентностей, необхідних для ефективної діяльності соціального працівника в умовах сучасних соціальних викликів.

Предмет дисципліни: Обсяг теоретичних та практично-орієнтованих знань про закономірності, принципи, форми та методи організації соціальної роботи на рівні територіальних громад, а також у дослідженні взаємодії соціальних працівників із різними соціальними групами, інститутами та органами місцевого самоврядування.

Завдання дисципліни: Формувати знання здобувачів про теоретичні основи соціальної роботи у громаді, її принципи, моделі та методи.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: досконало *володіти* термінологією та основними поняттями; *показувати* навички самостійної роботи, *демонструвати* критичне та самокритичне мислення; *знати та розуміти* сутність, принципи, методи, форми та особливості організації соціальної роботи на рівні громади; *застосовувати* набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні	СРС	Лекції.	Практичні	СРС
Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади	2	2	4	2		8
Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді.	2		4			8
Тема 3. Форми підтримки в громадах зарубіжних країн.	2	2	4	2		8
Тема 4. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	2		4		2	8
Тема 5. Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді.	2	2	4			5
Тема 6. Громада як чинник соціального впливу на особистість.	2	2	2	2		6
Тема 7. Соціальні послуги за місцем проживання (догляд у громаді)	4	2	4			8
Тема 8. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді.	2	2	2			5
Тема 9. Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді.	2		4			8
Тема10. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	2	2	4		2	5
Тема11. Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти.	4	2	4			8
Тема 12. Моделі та підходи до соціальної роботи у громаді	2		4			5
Тема13. Дослідження потреб та ресурсів громади.	2	2	4			8
Тема 14. Робота з вразливими групами населення.	2	2	4			5
Тема 15. Взаємодія соціального працівника з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями.	2	2	4		2	5
Тема 16. Етика та професійні стандарти соціальної роботи у громаді	2	2	4			8
Разом:	36	24	60	6	6	108

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

№ лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади. Сутність громади як соціального явища. Актуальність соціальної роботи в громаді. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі. Сутність, типологія, структура громади. Літ: [1, 4, 5]	2
2.	Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді. Досвід життєдіяльності громади в Україні. Роль українських братств у громаді. Селянська громада як джерело підтримки. Соціальна відповідальність. Традиційні форми взаємодії членів громади. Вплив «Громади» та «Просвіти» на розвиток соціальної роботи за місцем проживання. Літ: [1, 2, 3]	2
3.	Тема 3. Форми підтримки в громадах зарубіжних країн. Форми підтримки в громадах зарубіжних країн. Зарубіжний досвід життєдіяльності громади. Суспільні благодійні рухи Англії та США. Особливості устрою та функціонування територіальних громад країн – членів Європейського Союзу. Досвід соціальної роботи за місцем проживання в інших країнах. Літ: [1, 2, 3, 4]	2
4.	Тема 4. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді. Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади. Сучасні підходи до розуміння громади зарубіжних авторів (Р. Уоррен, С. Шонберг та ін.). Сучасні підходи до розуміння громади вітчизняних авторів. Літ: [1(с.5-5), 2(с.21-35), 5(с.122-149)]	2
5.	Тема 5. Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді. Організація роботи в громаді: мета, завдання, зміст, форми. Напрями, моделі і тактики соціальної роботи в громаді. Методи соціальної роботи в громаді. Літ: [1, 2]	2
6.	Тема 6. Громада як чинник соціального впливу на особистість. Територіальна громада і соціалізація особистості. Громада як місце соціального буття особистості: види, показники територіальної громади. Соціальний паспорт громади. Особливості соціальної роботи в сільській місцевості. Специфіка соціально-педагогічної діяльності на міській території. Літ: [1, 4]	2
7.	Тема 7. Соціальні послуги за місцем проживання (догляд у громаді). Українське законодавство про соціальні послуги населенню. Значення догляду в громаді. Принципи догляду в громаді. Організація догляду в громаді. Мережа соціальних служб щодо задоволення різноманітних потреб клієнтів. Роль соціального менеджера в плануванні догляду за місцем проживання. Літ: [1, 3, 5]	4
8.	Тема 8. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді. Моделі діяльності соціального працівника. «Класичні» моделі соціальної роботи:	2

	місцевого розвитку, соціального планування, соціальної дії. Параметри, характеристика. Роль соціального працівника в запровадженні моделей соціальної роботи. Літ: [1, 2, 5]	
9.	Тема 9. Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді. Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді. Характеристика тактик співпраці, кампанії, протистояння. Особливості застосування кожної тактики. Роль коаліції в процесі впровадження змін в громаді. Лобіювання як спосіб відстоювання інтересів громади. Літ: [1, 4]	2
10.	Тема 10. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Класифікація ресурсів. Розробка та впровадження соціальних проєктів на локальному рівні. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади. Значення соціального капіталу. Літ: [1, 4, 5]	2
11.	Тема 11. Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти. Поняття «ініціативи» в соціальній роботі. Роль молодіжних ініціатив. Паспорт соціальних ініціатив молоді Хмельницького регіону. Літ: [1, 4, 6]	4
12.	Тема 12. Моделі та підходи до соціальної роботи у громаді. Основні моделі соціальної роботи у громаді (соціально-орієнтована, проблемно-орієнтована, ресурсна). Підходи (індивідуальний, груповий, системний) у практиці соціальної роботи. Значення інтегрованого підходу до вирішення соціальних проблем громади Літ: [1, 4, 5]	2
13.	Тема 13. Дослідження потреб та ресурсів громади. Методи аналізу соціальних потреб громади. Ресурси громади та їх потенціал для розвитку. Інструменти соціальної діагностики у практиці соціальної роботи. Літ: [1, 4]	2
14.	Тема 14. Робота з вразливими групами населення. Особливості соціальної роботи з дітьми та молоддю у громаді. Організація підтримки людей похилого віку та осіб з інвалідністю. Основні підходи у роботі з внутрішньо переміщеними особами та переселенцями. Літ: [2, 5]	2
15.	Тема 15. Взаємодія соціального працівника з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями. Форми співпраці між соціальними працівниками та органами влади. Роль громадських організацій у розвитку соціальної роботи. Забезпечення партнерства між різними інституціями громади. Літ: [1, 4, 5]	2
16.	Тема 16. Етика та професійні стандарти соціальної роботи у громаді. Поняття та ознаки соціальних пільг, їх класифікація. Пільги на житлово-комунальні послуги. Медико - реабілітаційні соціальні пільги. Пільги у сфері транспортного обслуговування населення. Соціально-трудові та соціально-побутові пільги Літ: [1, 4, 5]	2
	Разом:	36

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема лекції	Кількість годин
1	Сучасні підходи до розуміння громади. Сутність громади як соціального явища. Актуальність соціальної роботи в громаді. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі. Сутність, типологія, структура громади. Літ: [1, 4, 5]	2
2	Форми підтримки в громадах зарубіжних країн. Форми підтримки в громадах зарубіжних країн. Зарубіжний досвід життєдіяльності громади. Суспільні благодійні рухи Англії та США. Особливості устрою та функціонування територіальних громад країн – членів Європейського Союзу. Досвід соціальної роботи за місцем проживання в інших країнах. Літ: [1, 2, 3, 4]	2
3	Громада як чинник соціального впливу на особистість. Територіальна громада і соціалізація особистості. Громада як місце соціального буття особистості: види, показники територіальної громади. Соціальний паспорт громади. Особливості соціальної роботи в сільській місцевості. Специфіка соціально-педагогічної діяльності на міській території. Літ: [1, 4]	2
Разом:		6

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема практичного заняття	К-ть годин
1.	Сучасні підходи до розуміння громади. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді. Літ: [1, 2,3,4,5]	2
2.	Форми підтримки в громадах зарубіжних країн.. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді. Літ: [1,2,5]	2
3.	Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді Літ: [1,2,3, 5]	2
4.	Громада як чинник соціального впливу на особистість Літ: [1,4,5,6]	2
5.	Соціальні послуги за місцем проживання (догляд у громаді) Літ: [1,4,5]	2
6.	Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді. Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді Літ: [1,4]	2
7.	Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Літ: [1, 2,5]	2
8.	Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти. Моделі та підходи до соціальної роботи у громаді Літ: [1, 3, 5]	2

9.	Дослідження потреб та ресурсів громади. Літ: [1, 4, 5]	2
10.	Робота з вразливими групами населення. Літ: [1, 4]	2
11.	Взаємодія соціального працівника з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями Літ: [1, 4, 5]	2
12.	Етика та професійні стандарти соціальної роботи у громаді. Лідерство та активізація громади Літ: [1, 4, 5]	2
	Разом:	26

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Тема практичного заняття	К-сть годин
1.	Форми підтримки в громадах зарубіжних країн.. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді. Літ: [1, 4, 5]	2
2.	Соціальні послуги за місцем проживання (догляд у громаді) Літ: [1, 4]	2
3.	Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Літ: [1, 4, 5]	2
	Разом:	6

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів **денної** форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання домашніх та контрольних робіт, теоретичного опитування в усній або письмовій формах, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій, відеопроєктів, повідомлень тощо. Студенти **заочної** форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вона вміщена у методичних рекомендаціях та в модульному середовищі.

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, тестуванні з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань (презентація, педагогічний кросворд).

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття.	4

2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття.	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття.	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття.	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 1-6.	2
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття. Консультація з вибору теми ІДЗ.	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	2
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 7-16. Захист ІДЗ.	4
Разом:		60

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання для самостійної роботи здобувачів (складання і розв'язання тематичних кросвордів)

Захоплення кросвордами сьогодні перенесено на всі прошарки населення, в т.ч. й на молодь. Адже вона у цій грі реалізує свої потреби в самовираженні, розвитку інтелектуального потенціалу, успіху, змаганні тощо. Індивідуальна робота над складанням тематичних

кресвордів дозволяє студентам заглибитися в зміст дисципліни, що вивчається, підвищити рівень їх професійної підготовки, більш ретельно підготуватися до самостійної творчої роботи у навчально-виховних закладах різних типів, впевненіше орієнтуватися в досягненнях науково-технічного прогресу.

Загальні методичні рекомендації і вимоги щодо складання тематичних кресвордів:

За змістовністю кресворд повинен охоплювати основні терміни або поняття певного розділу чи окремої теми курсу. Критерії змістовності – не менше 20 термінів і понять. Якісна оцінка повинна враховувати повноту розкриття змісту цього розділу чи теми.

Структура кресворду складається з титульної сторінки (назва кресворду), кресворду-завдання, текстового завдання, кресворду-рішення. Можливе складання чайнвордів (слова розташовуються одне за одним), японських кресвордів (зашифровані картинки з відповідної тематики курсу), ключвордів (визначення ключового слова або фрази), ребусів (необхідно відгадати слово чи фразу, які зображуються умовними малюнками або цифрами).

Кожен студент за бажанням має можливість самостійно скласти кресворд. Викладач, оцінюючи кресворд, враховує змістовність і форму представлення матеріалу.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (бесіда, демонстрування, спостереження, з використанням кейсів, презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (інструктування, розв'язування ситуаційних задач), наочні (демонстрування, ілюстрування, спостереження); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технологій дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (участь у обговоренні ситуацій, самостійної роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного

контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати кросворд за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

9 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів).

Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 8 семестрі

Аудиторна робота						Контрольні заходи		Самос-тійна робота	Семест ровий контро ль	Разом
Восьмий семестр										Сума балів
Практичні заняття						Тестовий контроль:		ІДЗ*	Іспит	
T1-2	T3-4	T5-6	T7-8	T9-10	T11-12	T1-6	T7-16			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	12-15	24-40	60-
18-30						6-10		12-20	24-40	100**

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль	Разом	
		Восьмий семестр						Сума балів
Практичне заняття		Контрольна робота		Тестовий контроль	ІДЗ*	Іспит		
1	2	Якість виконання	Захист роботи	T1-16				

Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)							
3-5	3-5	12-20	3-5	3-5	6-10	30-50	60-100
6-10		15-25		3-5	6-10	30-50	

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – два теоретичних і одне – практичне. Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних завдань – 5 балами, практичне завдання 10 балами, загальна максимальна сума балів становить 20.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Практичне завдання	6	8	10
Всього балів	12		20

*Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.*

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв’язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та	Узагальнений зміст критерія оцінювання
--	--

сформованих компетентностей	
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь здобувача будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 12 балів, максимальний – 20 балів). При підготовці кросворду у якості ІДЗ здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (20) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 30 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5. Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–17	18–22	23–26	27–30
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Здобувач може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

*Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.*

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми навчання (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	9	12	15
Теоретичне питання № 2	9	12	15
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	30		50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

11. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Розкрийте сутність соціологічного, політико-правового та соціально-педагогічного підходів до розуміння громади.
2. Які типи громад ви знаєте?

3. Що вважається в Україні територіальною громадою?
4. Перерахуйте основні характеристики громади.
5. З якою метою соціальний працівник складає карту громади?
6. Які закони: регламентують соціальну роботу в межах територіальної громади в Україні?
7. Які проблеми існують в законодавчому регулюванні діяльності територіальної громади?
8. Які напрями діяльності соціальних працівників у територіальній громаді?
9. Які типи соціальних служб сьогодні функціонують у територіальних громадах?
10. Наведіть приклади соціальних послуг, які надаються працівниками цих служб.
11. Охарактеризуйте моделі соціальної роботи в громаді.
12. Якими методами можна визначати потреби та проблеми людей в окремих громадах?
13. Яка роль ініціативної групи у вирішенні проблем локального рівня.?
14. Охарактеризуйте різновиди локальних ініціатив.
15. Дайте характеристику ресурсного забезпечення соціальної роботи в громаді.
16. Наведіть приклади організації роботи в громаді з досвіду зарубіжних країн.
17. Охарактеризуйте принципи організації соціальної роботи спеціаліста на рівні громади.
18. Яким чином можна стимулювати та підтримувати ініціативи в громаді?
19. Чому важливо організовувати соціальне партнерство у межах громади?
20. Яка роль громадських організацій у вирішенні соціальних проблем на місцевому рівні?
21. Дайте характеристику соціального проекту та соціальної програми.
22. У чому відмінність між моніторингом та оцінкою соціального проекту?
23. Які форми соціальної взаємодії в громаді вам відомі?
24. Що дає для соціальної роботи залучення засобів масової інформації до участі у вирішенні соціальних проблем на рівні громади?
25. Які елементи зарубіжного досвіду соціальної роботи в громаді доцільно впроваджувати у нашої країні?

12 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Соціальна робота у громаді» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою.

13 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

14. Рекомендована література:

Основна

1. Бочарова Н. В. Соціальна робота у громаді: методи та технології. Одеса: ОНУ ім. І. Мечникова, 2019.
2. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальна робота у територіальній громаді: теорія і практика. Київ: НУБіП України, 2018.
3. Пеша І. В., колектив авторів. Соціальна робота в територіальній громаді: навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2024.
4. Савчук О. М. Соціальна робота у громаді: організаційні та правові аспекти. Київ: КНЕУ, 2020.

Додаткова:

5. Навчально-методичний посібник «Соціальна робота в громаді». Рівненський державний гуманітарний університет, 2024.
6. Овод Ю. Роль фахівця із соціальної роботи у територіальній громаді. Громадянин України майбутнього. Зб. наук. пр. [ред. кол. І. Б. Вашеньяк (гол.) та ін.]. Хмельницький: Видавництво ХОІППО ім. А. Назаренка, 2025. 218 с.

15 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2519>
2. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.